

Gereedschap

Filosofie

O ironie: “Over nut en nadeel van de sociologie voor het leven” van Willem Schinkel (Amsterdam: Boom 2014) is op managementboek.nl nota bene ondergebracht in de rubriek Filosofie. Maar het is toch echt een onversneden sociologisch werk met een hoog sociaal-theoretisch gehalte. Schinkel is dan ook bijzonder hoogleraar sociale theorie en het boek is een bewerking en uitbreiding van zijn oratie. Daarin beoogt hij abstracties die in de sociologie gangbaar zijn te demonteren – zoals ‘mens’, ‘moderniteit’ en ‘maatschappij’.

Abstract

Dat doet hij soms in welhaast onnavolgbaar abstract proza waar bijvoorbeeld [Carel Peeters](#) in Vrij Nederland zijn staf over heeft gebroken. Dat neemt niet weg dat Schinkel een interessant punt maakt, gelukkig soms ook met meer concrete argumenten. Bijvoorbeeld: als sociologen uitspraken doen over ‘de samenleving’, veronderstellen zij die eerder dan dat zij die meten. Daardoor reduceren zij iets dat veelvoudig is tot een ‘enkelvoudige vector’, aldus Schinkel. En daarmee worden de ‘machtsmallen van het leven’ bestendig. Daarin schuilt het nadeel van de sociologie voor het leven. Het nut is dan, dat ze kan bijdragen aan verbeelding die aan dergelijke abstracties voorbij gaat.

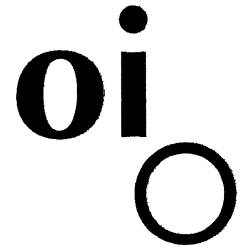
Programma

Nu kun je zeggen dat Schinkel over dat nut niet heel concreet wordt, dat zijn teksten niet altijd even toegankelijk zijn en dat zijn programma ('de wereld zó te vouwen, dat we iets minder bestuurd worden') uit de lucht komt vallen. Niettemin slaagt hij er in, ongemak te zaaien over het effect van de termen, abstracties en constructies die we in de dagelijkse werkpraktijk gemakkelijk gebruiken. Een klus een 'proces' noemen is een flinke ingreep – maar wat bedoelen we daar dan precies mee? En wat zit eraan vast als een opdrachtgever vraagt om de 'communicatie' in een organisatie onder de loep te nemen, of arrangementen in te richten die burgers 'in hun kracht zetten'?

Om zulke vragen te beantwoorden heb je gereedschap nodig waarmee je de begrippen en hun effecten kunt analyseren en zo nodig nieuwe kunt maken, en Schinkels boek laat zich lezen als een poging om zulk gereedschap te ontwikkelen.

Zelfhulp

De titel van zijn boek heeft een handig effect. Enerzijds verwijst die naar Nietzsches *Vom Nutzen und Nachteil der Geschichte für das Leben*, waarmee Schinkel laat zien niet terug te schrikken voor een forse hypotheek. En anderzijds doet die denken aan de vele zelfhulpboeken voor de geïnteresseerde leek. Filosofen ondersteunen het publiek in hun zoektocht naar het antwoord op de vraag: "Hoe leid ik een goed leven?". De Botton, Simon, Savater, Gudde en vele anderen kunnen je prima uitleggen wat je dan wel en niet hebt aan Plato, Kant en Foucault. Psychologen (Kahneman,

www.oio.nl

Baumeister, Draaisma en vele anderen) staan klaar om hun lezers met een *tour d'horizon* te helpen bij de vraag: “Hoe bouw ik een effectieve relatie op met mezelf en de ander?”.

Mager

De sociologie steekt daar maar mager bij af. Dat is vreemd, want een sociologische vraag als: “Hoe begrijp en beïnvloed ik effectief mijn omgeving?”, lijkt me dagelijks actueel en bovendien ook in werk als procesmanagement van grote waarde. Kom op met dat overzichtswerk dat eens fijn al dat mooie gereedschap op een rij zet dat in de loop van vele decennia is bedacht om bijvoorbeeld politiek, macht, in- en uitsluiting en verbeelding in hun werking te begrijpen en beïnvloeden. Natuurlijk met een stukje over Schinkel en een eigen rubriek “Sociologie” op managementboek.nl!